

Sygn. akt VIII U 355/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Grzegorz Tyrka
Protokolant	Ewa Grychtoł

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2021 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy W. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury i ponowne obliczenie kapitału początkowego

na skutek odwołania W. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 29 stycznia 2021 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. do przeliczenia emerytury ubezpieczonego W. P., z uwzględnieniem ponownie obliczonego kapitału początkowego, dla którego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 163,39% (sto sześćdziesiąt trzy i trzydzieści dziewięć setnych procenta), poczynając od dnia 1 stycznia 2021 roku.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 355/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 29 stycznia 2021r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu W. P. prawa do przeliczenia emerytury na podstawie art.114 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2021r., poz.423), gdyż ubezpieczony nie przedłożył nowych dowodów i nie zostały ujawnione nowe okoliczności mające wpływ na wysokość kapitału początkowego oraz świadczenia. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że na podstawie przedłożonych dowodów nie można uwzględnić wynagrodzeń za lata 1991-1996 z tytułu pracy u płatnika Zakład (...). W okresie tym płatnik składał deklaracje bezimienne wykazując jedynie liczbę zatrudnionych osób, a więc nie można potwierdzić podstawy wymiaru składek w oparciu o raporty płatnika składek.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się uwzględnienia zaświadczenia Rp-7 z Firmy (...) przy naliczaniu kapitału początkowego i ponownego przeliczenia emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zajęte w decyzji zaskarżonej. Organ rentowy dodał, że nie uwzględnił wynagrodzeń wykazanych w zaświadczeniu Rp-7 z 2 kwietnia 2001r. w sytuacji nieścisłości w wydanym zaświadczeniu w zakresie zasiłków chorobowych, braku pieczętki i podpisu drugiej osoby uprawnionej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

decyzją z 1 września 2008r. organ rentowy ustalił dla ubezpieczonego W. P. (ur. (...)) kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r., który wyniósł 138 842,88 zł.

Do obliczenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 4 września 1991r. do 31 sierpnia 1996r. w Zakładzie (...) w P., ponieważ w przedłożonym świadectwie pracy z 31 sierpnia 1996r. brak było informacji niezbędnych do uwzględnienia tego okresu do stażu pracy, a mianowicie wyszczególnienia okresów urlopów bezpłatnych i wychowawczych. Nadto organ rentowy nie uwzględnił dochodów z lat 1991 – 1996, ponieważ zaświadczenie Rp-7 z 2 kwietnia 2001r. wystawione zostało po zakończeniu działalności zakładu pracy, a w takiej sytuacji właściwym środkiem dowodowym na udokumentowanie wysokości wynagrodzenia mogą być kserokopie kart wynagrodzeń.

W decyzji z 20 października 2008r. organ rentowy ponownie ustalił kapitał początkowy ubezpieczonego i uwzględnił okres zatrudnienia w firmie (...), lecz nadal nie uwzględnił zarobków wykazanych w zaświadczeniu Rp-7 z 2 kwietnia 2001r.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest od 1 stycznia 1981r. do 31 grudnia 1990r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 127,13%.

Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 164 434,93 zł.

Decyzją z 8 grudnia 2017r. organ rentowy ponownie ustalił kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r., który wyniósł 164 767,24 zł.

Decyzją z 11 grudnia 2017r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 1 listopada 2017r. i ustalił jej wysokość na podstawie art.25 i art.26 ustawy emerytalnej.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę:

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 116908,48 zł,
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 615400,45 zł,
- kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi – 62555,24 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 210,60 m-cy,

- wyliczona kwota emerytury wynosi 3774,28 zł.

Decyzją z 9 stycznia 2018r. organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury od 1 grudnia 2017r.

W dniu 20 stycznia 2021r. ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego domagając się wyliczenia tego kapitału przy przyjęciu zarobków z lat 1991 – 1996 uzyskanych z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...) w P. wykazanych w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (druk Rp-7) z dnia 2 kwietnia 2001r., wcześniej zakwestionowanym przez ZUS. Do wniosku ubezpieczony załączył m.in. pisma Archiwum Państwowego w K. z 14 lipca 2020r. i Urzędu Miejskiego w P. z 21 września 2020r., że brak jest dokumentów z Zakładu (...), kserokopię zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 2 kwietnia 2001r., legitymację ubezpieczeniową z wpisem dotyczącym zatrudnienia w ww. Zakładzie.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał decyzję zaskarżoną omówioną na wstępie.

Ubezpieczony w Zakładzie (...)

(...) w P. był zatrudniony od 4 września 1991r. do 31 sierpnia 1996r. na stanowisku mistrza budowy.

Właścicielem firmy był Ł. K., który powyższą działalność prowadził

w latach 1983 - 1996. Zakład zajmował się produkcją konstrukcji stalowych, budową stacji benzynowych, budową gazociągów oraz różnymi usługami związanymi z gazownictwem. Zatrudnionych w nim było czasem jednocześnie ponad 300 osób, które były wynagradzane

w ten sposób, że było wypłacane wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za przepracowane nadgodziny oraz premie. W firmie były kadry, które zajmowały się prowadzeniem dokumentacji osobowo – płacowej. Dokumentacja ta nie zachowała się, gdy jej część została zalana przez powódź w 1997r., a to co pozostało, zostało zalane przy kolejnej powodzi w 2010r.

Sporne zaświadczenie Rp-7 zostało wystawione w dniu 2 kwietnia 2001r., a więc

w momencie gdy działalność Ł. K. została już zawieszona. Sporządził je P. S., który pracował u Ł. K. i zajmował się sprawami pracowniczymi, w tym wystawianiem zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. W dacie wystawienia spornego zaświadczenia P. S. był pracownikiem Ł. K. w innej firmie – (...) Park S.A. i wystawiał zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu dla byłych pracowników Ł. K.. Podstawą do wystawienia przedmiotowego zaświadczenia dla ubezpieczonego były listy płac oraz świadectwo pracy. Zaświadczenie zostało podpisane przez właściciela firmy (...).

Organ rentowy na zlecenie Sądu dokonał hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego z uwzględnieniem wynagrodzeń wykazanych w spornym zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 2 kwietnia 2001r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 163,39%

/ dowód z akt ZUS, zeznań świadków Ł. K., P. S., zeznań ubezpieczonego /

Sąd zważył, co następuje:

odwołanie W. P. zasługuje na uwzględnienie.

Spór w rozpoznawanej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy istnieją podstawy

do zaliczenia przy ustalaniu kapitału początkowego i następnie emerytury wynagrodzeń ubezpieczonego z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...) od 4 września 1991r. do 31 sierpnia 1996r. wykazanych

w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 2 kwietnia 2001r., gdy organ rentowy zaświadczenie to zakwestionował wobec istniejących nieścisłości.

Zgodnie z art.25 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2021r., poz.291) podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173 – 175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185.

Zgodnie z art.26 usyt.1 ustawy emerytalnej, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art.25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust.5 i art.183.

Jednocześnie w myśl art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy, opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

W myśl ust. 3 wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.

Zgodnie z art. 174 ust 1 ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Stosownie do ust.3 tego przepisu, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art.15, 16, 17 ust.1 i 3 oraz art.18, z tym że okres kolejnych 10 lat kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że dokument w postaci spornego druku Rp-7 został sporządzony dla ubezpieczonego na podstawie zachowanych w tym czasie list płac, które obecnie już nie istnieją, gdy uległy wskutek powodzi zniszczeniu, i odzwierciedla uzyskiwane przez ubezpieczonego wynagrodzenie w Zakładzie (...). Wynagrodzenie ubezpieczonego, podobnie jak i innych pracowników Zakładu, obejmowało składniki stałe, a mianowicie wynagrodzenie zasadnicze i nadgodziny, a także składniki zmienne w postaci premii. Wszystkie te składniki wynagrodzenia, wyszczególnione w spornym zaświadczeniu, były oskładkowane, a zatem powinny być uwzględnione przy obliczeniu wartości kapitału początkowego ubezpieczonego i w konsekwencji emerytury.

Ustalając powyższe Sąd oparł się w szczególności na zeznaniach słuchanych w sprawie świadków, z których – po przeprowadzeniu konfrontacji świadków na rozprawie w dniu 29 października 2021r. - jednoznacznie wynika, że sporne zaświadczenie zostało wystawione przez świadka P. S. i podpisane przez właściciela Zakładu – (...).

Przy uwzględnieniu zarobków wykazanych w spornym zaświadczeniu Rp-7, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 163,39%, co wynika z hipotetycznych wyliczeń tego wskaźnika dokonanych przez organ rentowy.

W konsekwencji powyższego Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do przeliczenia emerytury ubezpieczonego z uwzględnienie ponownie obliczonego kapitału początkowego, dla którego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 163,39%, poczynając od dnia 1 stycznia 2021r., czyli od miesiąca zgłoszenia wniosku o przeliczenie, zgodnie z art.133 ust.1 pkt 1 ustawy emerytalnej.

Wypada w tym miejscu dodać, że Sąd uznał, iż w sprawie nie ma zastosowania art.114 ust.1 ustawy emerytalnej, gdy w toku postępowania sądowego zostały przeprowadzone nowe dowodowy w postaci w szczególności zeznań świadków, które pozwoliły na uznanie żądania ubezpieczonego. Sąd zwraca uwagę, że jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z 18 kwietnia 2018r. sygn. III 53/17), a które to stanowisko tut. Sąd w pełni podziela, w razie złożenia odwołania od decyzji organu rentowego wydanej w trybie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie obowiązuje prekluzja

dowodowa, ograniczająca możliwość zgłaszania wniosków dowodowych do etapu postępowania administracyjnego poprzedzającego wydanie tejże decyzji. Ubezpieczony może zatem także w postępowaniu sądowym powoływać się na nowe okoliczności oraz dowody uzasadniające wznowienie postępowania w trybie tego przepisu i rzutujące na jego prawo do wnioskowanego świadczenia (por. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2014r., III UK 115/13).

(-) sędzia Grzegorz Tyrka